

НАТАША ВЛАЩЕНКО

КРАДІЖКА,

АБО

БІЛЕ СОНЦЕ КРИМУ

ХАРКІВ
«ФОЛІО»
2017

Розділ 1

У ОСТАННЬОЇ МЕЖІ. 2008–2014 роки

КРИМ

У YouTube збереглося відео інтерв'ю Володимира Путіна телеканалу ARD, в якому президент Росії роздратовано каже німецькому журналісту: «Крим не є спірною територією. Там не було ніякого етнічного конфлікту, на відміну від конфлікту між Осетією і Грузією. І Росія давно визнала кордони сьогоднішньої України. Будь-яка інша позиція відгонить провокаційним смислом».

[https://www.youtube.com/watch?v=d4_NtaC9eZw&app=desktop]

У той же час Володимир Путін не приховував свого зневажливого ставлення до України, в чому могли переконатись усі присутні 2008 року на Бухарестському саміті. Тоді російський президент, як завжди посміхаючись своєю двозначною посмішкою, в бесіді з тодішнім президентом США Джорджем Бушем-молодшим висловився відверто: «Україна взагалі не держава. Частина її території — Східна Європа, а частина — і значна — подарована нами... якщо Україна піде в НАТО, то піде без Криму і сходу — вона просто розпадеться».

Таким чином, за 6 років до анексії Путін на весь світ проартикулював позицію Росії щодо прагнення України увійти в західне співтовариство, і дивно, що тодішнє українське керівництво не взяло до відома цю, по суті, погрозу.

Уже тоді російські спецслужби почали активно здійснювати підривну діяльність в Україні. Про це, зокрема, пише директор Національного

інституту стратегічних досліджень Володимир Горбулін у статті «Крим. Війна: передумови військової агресії».

[<http://www.rnbo.gov.ua/news/2399.html>]

З цього моменту активізувалася робота в соцмережах, почалось створення агентурних мереж в Україні. На початку 2015 року автор цих рядків зустрічалася з представниками СБУ на сході та півдні України. Всі вони в один голос твердили, що відправляли «нагору» десятки рапортів щодо небувалої активності російської агентури, але у відповідь — крижане мовчання. Ніколи не забуду, як полковник СБУ з Харкова, ледь не плачучи, кричав, що Україну зливали останні десять років буквально всі — починаючи від президентів і закінчуючи спецслужбами: «Здавалося, вони, б...ь, не помічають, що відбувається навколо. Але ж ми, рядові офіцери, розуміли, що нічого просто так не відбувається!».

...2009 року проросійські рухи в Криму — «Русский блок» Геннадія Басова, «Русское Единство» Сергія Аксьонова, «Русь единая» Володири Тюніна (повний список див. Додаток 1) — здавалося б, мусили продемонструвати активність російської агентури, але спецслужби відповідали мовчанням або відписками на рапорти знизу. Саме тоді в Москві й було прийнято рішення про розкрутку партії «Родина» під проводом відомого Ігоря Маркова — того самого, який дуже недовго 2012-го року пробув народним депутатом України, а потім був благополучно посаджений Януковичем до в'язниці.

А кримським проросійським лідером було призначено Сергія Аксьонова. Саме так, вольовим рішенням, бо до 2008-го Аксьонов ніколи не займався політикою, а робочим інструментом переконання вважав бити, яку досить довго возив у машині, і тільки потім, як і багато його «колег» по бурхливій юності в 90-х, зайнявся комерцією в місцевих масштабах. «Бригадир» із 90-х, він перебував на службі у різних місцевих організованих злочинних угрупованнях (ОЗУ) — спочатку у «греків», потім у «сейлів». Він мав низку якостей, які влаштовували нових роботодавців: певне вольове начало, був зухвалий, рішучий і... абсолютно зрозумілий для російських спецслужб. Крім того, в Аксьонова за спиною було військово-училище.

ДОСЬЄ №1

АКСЬОНОВ СЕРГІЙ ВАЛЕРІЙОВИЧ

- Народився 26 листопада 1972 року, місто Бельці, Молдавська РСР.
- У 1993—1998 роках — заступник директора кооперативу «Еллада». Займався приватним підприємництвом у сфері продуктів харчування, консервації.
- З жовтня 1998 року до березня 2001 року — заступник директора ТОВ «Астерікс». Із квітня 2001 року — заступник директора ТОВ «Фірма “Ескада”».
- З 2008 року — член Російської громади Криму, член громадської організації «Гражданский актив Крима».
- З 2009 року — член правління «Гражданского актива Крима», керованого Віталієм Лазуткіним, співголова Координаційної ради «За русское единство в Крыму!».
- З грудня 2010 року — лідер Всекримського громадсько-політичного руху «Русское Единство», утвореного злиттям «Русской общины Крима» Сергія Цекова, «Гражданского актива Крима», Всекримського руху «Русское Единство» самого Аксьонова та низки інших організацій.
- З 2010 року — депутат Верховної Ради Автономної Республіки Крим по багатомандатному округу від «Русского Единства», який набрав 4% голосів на виборах до Верховної Ради Криму.
- 28 жовтня 2012 року на виборах до Верховної Ради України набрав 9% голосів виборців, посівши четверте місце в одномандатному окрузі.
- Сергій Аксьонов — президент Федерації греко-римської боротьби АР Крим із 2010 року.

ФОТОХРОНІКА КРИМСЬКИХ ПОДІЙ

27 листопада 2013 р., Сімферополь. Мітинг проти вступу до ЄС
Фото: Радіо Свобода

На першому етапі Аксьонов отримав завдання зібрати до купи розрізнені проросійські політичні групи. Треба сказати, що деякі з них опиралися. Наприклад, Сергій Цеков, який іще за президента Мешкова вважався «батьком» усіх проросійських структур у Криму. Але «заслуженому працівнику місцевого самоврядування» швидко нагадали, що він дещо злодійкуватий, і Сергій Павлович затих, затаївся, проковтнувши образу. Решту загнати під дах політичного руху «Русское Единство» не становило жодних труднощів.

2010 року «Русское Единство» брало участь у місцевих виборах. Прем'єр-міністр Криму і «смотрящий» від Партії регіонів Василь Джарти вирішив «допустити» РЕ в кримський парламент, але буквально в медичних дозах — кілька людей. Не секрет, що саме ця людина в ті роки сама «розписувала» кримський парламент.

Чому він це зробив — питання відкрите, хоча його заступник з фінансової та економічної діяльності Катерина Юрченко вважає, що це був хід конем: так Джарти було легше контролювати всю цю проросійську шушваль. До речі, Юрченко (як і багато інших експертів) переконана: якби 2014-го Джарти був живий і сидів на місці Могильова, анексія б не відбулася.

Прийшовши на посаду, Джарти провів серйозний аудит і остаточно переконався: російському бізнесу на півострові належить якщо не все, то дуже багато чого — російськими банками викуплені найкращі санаторії, готелі, діючі підприємства. Так, згідно із законом — безпосередньо — цього зробити було не можна, але завжди знаходилися посередники та обхідні шляхи.

Інша річ — настрої людей. Катерина Юрченко стверджує, що ніяких підстав для паніки не було:

“ — 2010-го Центр Разумкова провів соціопитування населення з приводу того, як люди ставляться до Росії, ким би вони хотіли бути — росіянами чи громадянами України. Як і раніше, більшість вважали себе українцями, хоча всі при цьому говорили, що Крим